

เอกสารเผยแพร่

การจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนของสมาชิก

กลุ่มจัดการป่าไม้ สยาม ไฟเบอร์บอร์ด

**แผนการจัดการสวนไม้ยางพารา
ของกลุ่มการจัดการป่าไม้ สยาม ไฟเบอร์บอร์ด**

ประวัติความเป็นมา บริษัท สยาม ไฟเบอร์บอร์ด จำกัด

บริษัท สยาม ไฟเบอร์บอร์ด จำกัด ได้ก่อตั้ง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมี นาย ค้ว เจน ชาง และ นายเซียง เฮง นัง ในนาม บริษัท สยาม ไฟเบอร์บอร์ด จำกัด เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง โดยมีทุนจดทะเบียน 367 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประกอบกิจการ โรงงานไฟเบอร์บอร์ดความหนาแน่นปานกลาง เพื่อการส่งออก

ภายใต้การบริหารงานของ นาย ค้ว เจน ชาง และ นายเซียง เฮง นัง โดยมีนโยบายส่งเสริมการจัดทำผลิตภัณฑ์ไม้ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการรับรองมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ เพื่อยืนยันว่าใช้ไม้จากสวนยางพาราที่มีระบบการจัดการสวนป่าไม้ได้เกิดจากการทำลายป่าธรรมชาติ มีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามกฎหมาย คำนึงถึงประโยชน์แก่สังคมและชุมชนมีส่วนร่วม ใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุนให้มีการขยายโอกาสทางการค้าและพัฒนาการดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ระบบการกำจัดขยะ, การหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เป็นต้น
- 1.2 เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้เพื่อสังคม เพื่อช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่น ให้ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการป่าไม้ในระยะยาว
- 1.3 เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้ที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน เน้นรายได้หลักจากน้ำยาง เศษยาง และเนื้อไม้เป็นรายได้รองลงมา
- 1.4 เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 1.5 เพื่อส่งเสริมการตรวจติดตามผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และสังคม ที่อาจจะเกิดขึ้น

2. การจัดการสวนไม้ยางพารา

ไม้ยางพาราที่ปลูกได้ถูกกำหนดรอบตัดฟัน (Rotation) ไว้ที่อายุประมาณ 20 ปี โดยกำหนดรูปแบบการจัดการและการใช้ประโยชน์ของไม้ยางพารา ที่ปลูกไว้ดังนี้

- 2.1 การปลูกและบำรุงรักษา จะเริ่มดำเนินการในระหว่างปีที่ 1-6 ของการจัดการ โดยการนำกล้ายางมาปลูกและใส่ปุ๋ยให้กับต้นยางพารา รวมถึงการป้องกันไฟ และแมลงศัตรูต้นยางฯ ด้วย
- 2.2 การกรีดน้ำยาง เป็นการสร้างรายได้หลัก จากต้นไม้ยางพาราจะดำเนินการในระหว่างที่ต้นยางมีอายุระหว่างประมาณ 7-19 ปี
- 2.3 การตัดโค่นไม้ยางฯ เป็นการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ยางพารา หลังจากต้นยางพารา ไม่มีน้ำยางให้กรีด โดยจะเริ่มโค่นในช่วงอายุระหว่างประมาณ 20 ปี ขึ้นไปโดยใช้ระบบตัดหมด (Clear Cutting) แล้วดำเนินการปลูกใหม่ภายในเวลา 1-2 ปี

3. ข้อจำกัดทางด้านสภาพแวดล้อม

พื้นที่สวนยางพาราของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ราบ สลับกับเนินเตี้ย บางส่วนมีลักษณะเป็นเนินเขา สภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมมาก่อน แล้วนำมาปลูกสร้างเป็นสวนยางพารา เมื่อประมาณ 30 – 35 ปี ล่วงมาแล้ว ในปัจจุบันจึงไม่มีลักษณะของพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านสิ่งแวดล้อมหรือเป็นพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง (High Conservation Value Forest: HCVF)

4. การใช้ประโยชน์ที่ดินและสถานะสิทธิการครอบครอง

สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นสวนยางพารา โดยสมาชิกเจ้าของสวนป่า มีการครอบครองในกรรมสิทธิ์ที่ดินฯ มาช้านาน จนปัจจุบัน ได้รับเอกสารสิทธิ์ที่ดิน เป็น น.ส. 4 จ., น.ส. 3 ก. และ ส.ป.ก. 4-01

5. สภาพทางเศรษฐกิจสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจ โดยรวมของประชากรส่วนใหญ่ทางด้านเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ยางพารา, ข้าว, สวนผสมผลไม้, พืชผักสวนครัว

6. รูปโครงสร้างของที่ดินบริเวณใกล้เคียง

ที่ดินที่อยู่รอบๆ แปลงสวนยางพารา ของสมาชิกกลุ่มๆ เป็นลักษณะใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

- 6.1 แปลงสวนยางพารา ของเกษตรกรรายอื่นๆ
- 6.2 แปลงปลูกพืชเกษตร เช่น ข้าว โปด ถั่ว สับปะรด อ้อย เผือก และพืชตระกูลถั่ว เป็นต้น
- 6.3 ที่ตั้งหมู่บ้าน

7. ระบบอนุรักษ์ดินสวนยางพารา

1. การเตรียมพื้นที่
2. การคัดเลือกชนิดพันธุ์
3. การปักหลักหมายปลูก
4. การปลูก
5. การบำรุงรักษา
 - 5.1 ปลูกซ่อม
 - 5.2 การกำจัดควบคุมวัชพืช
 - 5.2.1 ใช้แรงงาน
 - 5.2.2 ใช้เครื่องจักรกล
 - 5.2.3 ใช้สารเคมี ที่นำมาใช้กำจัดวัชพืชจะเลือกใช้สารเคมีที่ไม่เกิดการตกค้างหรือทำลายสิ่งแวดล้อม
 - 5.3 ใส่ปุ๋ยยางพารา
 - 5.3.1 ชนิดของปุ๋ย

สูตร	N	P	K	ใช้กับ	สภาพดิน
1	20	8	20	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราเดิม
2	20	10	12	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราใหม่
3	30	5	18	ยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว	ยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว ทุกสภาพแหล่งดิน

5.4 การตัดแต่งกิ่ง

5.5 ป้องกันภัยที่เกิดกับสวนยางพาราเกิดได้จากคนสัตว์โรค รา แมลง และ ภัยธรรมชาติ

- ภัยจากคน
- ภัยจากสัตว์
- ภัยจากโรค รา แมลง
- ภัยจากธรรมชาติ เกิดจากความแปรวนแปรของธรรมชาติรอบตัว

8. ระบบการกรีดยางพารา

1. วิธีการกรีดยาง
2. ประเภทของการกรีดยาง

9. ระบบการทำไม้ยางพารา

1. การกำหนดรอบตัดฟันของการทำไม้ยางพารา
2. ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดรอบตัดฟันไม้ยางพารา
3. การโค่นล้ม
4. การริดกิ่งและหมายวัดตัดทอนไม้
5. การขนส่งไม้
6. การป้องกันอันตรายจากการล้มและตัดทอนไม้
7. การควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้

10. วิธีการสำรวจการเจริญเติบโต กำลังผลิต และเพิ่มพูนรายปี ของไม้ยางพารา

ความถี่ปีละ 1 ครั้ง และเมื่อมีการรับสมาชิกใหม่ โดยวิธีการสุ่ม ตามอายุยาง และสภาพพื้นที่ที่มีผลต่อการเจริญเติบโต

11. การป้องกันสภาพแวดล้อม

1. การเก็บรักษาและการกำจัดสารเคมี

การใช้ อ่านฉลากก่อนใช้งาน และปฏิบัติตามวิธีใช้อย่างเคร่งครัด สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้งสัมผัสกับผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผิวหนัง ต่อระบบทางเดินหายใจในบริเวณที่ถ่ายเทสะดวก จะช่วยป้องกันการสูดดมสารพิษเข้าสู่ร่างกาย ห้ามทำให้เกิดประกายไฟหรือสูบบุหรี่ในขณะที่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ติดไฟง่าย หลังใช้งานผลิตภัณฑ์ที่มีสารเคมีเป็นส่วนผสมเสร็จแล้ว ควรล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง รวมถึงมีการอบรมวิธีการปฏิบัติและปฐมพยาบาลหากได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกาย

การทำลาย ห้ามทิ้งผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของสารเคมีลงดิน ท่อระบายน้ำหรือโถส้วมอย่างเด็ดขาด ให้ทิ้งในถังขยะมีฝิแยกจากขยะทั่วไป โดยกำจัดให้ถูกต้องกับประเภทของผลิตภัณฑ์และคำแนะนำของผู้ผลิต

การเก็บรักษา จัดเก็บไว้ในที่แห้งและเย็น ห่างจากความร้อน โดยจัดวางบนพื้นหรือชั้นวางที่มั่นคง แยกเก็บผลิตภัณฑ์ที่มีฤทธิ์กัดกร่อน ติด ไฟง่าย ทำปฏิกิริยารุนแรงไว้ในที่มิดชิด ห่างจากมือเด็ก ไม่จัดเก็บปะปนกับอาหาร เพราะสารเคมีอาจหกหรือมีไอรระเหยปนเปื้อนกับอาหาร ห้ามเก็บถ้ำน้ำมันเชื้อเพลิง หรือถังบรรจุก๊าซไว้ในบ้าน ใกล้แหล่งความร้อนหรือเปลวไฟ เพราะจะติดไฟง่าย ตลอดจนห้ามนำผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของสารเคมีเปลี่ยนถ่ายลงในภาชนะบรรจุอาหาร เพื่อป้องกันเด็กหรือผู้ที่ไม่รู้นำไปรับประทานทำให้เสียชีวิตได้ ถ้าไม่ทราบชนิดของสารเคมีให้นำภาชนะสารพิษ เสื้อผ้าที่เป็นหรือสิ่งที้อาเจียน ให้แพทย์ตรวจสอบว่าเป็นสารเคมีชนิดใด เพื่อวางแผนการรักษาได้อย่างถูกต้องต่อไป

2. แนวทางการกำจัดของเสียและขยะในสวนป่า

มีการจัดทำนโยบายการกำจัดของเสียและขยะในสวนยางพาราโดยมีการดำเนินการแยกขยะออกเป็นประเภทๆ คือ ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ดำเนินการนำกลับมาใช้ซ้ำหรือจำหน่ายให้กับรับซื้อของเก่าและขยะอันตรายหรือไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ได้ดำเนินการคัดแยกไว้ต่างหาก เพื่อที่ทางกลุ่มจัดการป่าไม้ฯ จะได้ดำเนินการจัดเก็บเพื่อให้บริษัทที่ได้รับอนุญาตกำจัดต่อไป

สำหรับขยะที่สามารถย่อยสลายให้เองตามธรรมชาติ ดำเนินการขุดหลุมฝังกลบ มีการรณรงค์ให้มีการรักษาความสะอาด และนโยบายให้ดำเนินงานตามหลักการ 5 ส. ทั้งพนักงาน คนงาน และผู้รับเหมา รวมถึงการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องจะดำเนินการโดยนำยานพาหนะไปทำการเปลี่ยนถ่าย ณ สถานบริการเอกชน โดยให้มีการจัดเตรียมภาชนะเพื่อบรรจุน้ำมันเครื่องเก่าที่ได้จากการเปลี่ยนถ่าย แล้วดำเนินการคัดแยกเพื่อที่ทางกลุ่มจัดการป่าไม้ฯ จะได้ดำเนินการจัดเก็บเพื่อให้บริษัทที่ได้รับอนุญาตกำจัดต่อไป

สำหรับขยะที่เป็นพิษจะเก็บรวบรวมบรรจุภาชนะมิดชิด เพื่อที่ทางกลุ่มจัดการป่าไม้ฯ จะได้ดำเนินการจัดเก็บเพื่อให้บริษัทที่ได้รับอนุญาตกำจัดต่อไป

3. แผนการตรวจประเมิน และป้องกันชนิดพันธุ์หายาก ถูกคุกคาม และใกล้สูญพันธุ์

การดำเนินการตรวจประเมินฯ ประกอบด้วยแผนการตรวจประเมินฯ ในด้านต่างๆ ดังนี้

- แผนการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ของชนิดพันธุ์และสัตว์ในแปลงสวนไม้ยางพาราของสมาชิกแต่ละรายโดยการสังเกต ปีละครั้ง ตามเกณฑ์ 6.1
- แผนการสำรวจพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง (High Conservation Value : HCV) ในแปลงสวนไม้ยางพาราของสมาชิกแต่ละราย ปีละ 1 ครั้ง ตามหลักการที่ 9
- แผนการตรวจประเมินพื้นที่แปลงทำไม้ก่อนและหลังการทำไม้ (Site Inspection) ในบริเวณแปลงไม้ยางพาราที่จะได้การทำไม้ออก พื้นที่ที่เตรียมการสำหรับปลูกใหม่ รวมถึงบริเวณพื้นที่ที่จะมีการสร้างถนนป่าไม้ ตามเกณฑ์ 6.1

4. เทคนิคการเก็บเกี่ยวไม้ยางพารา

4.1 เครื่องมือ อุปกรณ์ และ เครื่องจักร ประกอบด้วย

- ทิมตัดไม้
- เลื่อยยนต์
- รถแทรกเตอร์
- รถแบคโฮ
- รถบรรทุก

4.2 ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวไม้ยางพารา

- ทิมตัดไม้แต่ละชุดศึกษาแผนการทำไม้และตรวจสอบพื้นที่แปลงทำไม้และกำหนดทิศทาง การชักลากไม้รวมถึงจัดทำแผนที่การทำไม้

- ทิมตัดไม้เข้าดำเนินการตัดโค่นไม้ยางพารา ของแปลงสมาชิก โดยใช้เลื่อยยนต์ และ อุปกรณ์เสริมตามแผนที่ทำไม้ โดยเป็นการตัดโค่นทั้งแปลง (Clear Cutting)

- ใช้รถแทรกเตอร์หรือรถแบคโฮ ผลักต้นยางพาราให้ล้มไปในทิศทางที่กำหนดไว้

- รถแทรกเตอร์หรือรถแบคโฮ ชักลากไม้ยางพารารวมกองไว้ยังจุดที่กำหนด เพื่อความสะดวก ปลอดภัยในการทอน

- ทำการหาไม้กำหนดความยาว 0.70-1.50 เมตร ตัดต่อสูง 10 ซม.

- ใช้เลื่อยโซ่ยนต์ดำเนินการตัดปลายและหาไม้ตัดท่อนไม้ยางพารา ออกเป็นท่อนๆ

ตามขนาดความยาวที่ต้องการ

- คนงานจัดเรียงไม้เป็นกองๆ รวมไว้

- ใช้รถแบคโฮคิบบไม้ท่อน เศษไม้ปลายไม้ ต่อไม้ใส่รถบรรทุก

- การขนส่งไม้ออกจากแปลงสมาชิกจะต้องมีใบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้า ทุกครั้ง (ออก โดย GE) ตรวจสอบรายละเอียดให้ถูกต้อง จำนวน 3 ชุด เพื่อขนส่งไม้ไปยังยังโรงงาน (GEเก็บไว้ 1 ฉบับ, ส่งมา กับรถ 2 ฉบับ)

- โรงงานดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดตามใบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้า โดย Checker และประทับตราสีเขียวทั้งสองฉบับพร้อมมอบป้ายให้คนขับรถ

- ชั่งน้ำหนักที่ตาชั่ง พร้อมยื่นใบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าที่ตาชั่งทั้งสอง ฉบับเพื่อให้ พนักงานตาชั่งเซ็นกำกับยืนยันการชั่ง และคืนให้คนขับรถทั้งสองฉบับ

- หลังจากชั่งแล้วดำเนินการลงไม้ในจุดที่กำหนดตามใบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้า หลังจากลงไม้เสร็จแล้วดำเนินการชั่งออกโดยยื่นใบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าให้กับตาชั่งทั้งสองใบเพื่อ บันทึกน้ำหนัก และพนักงานชั่งน้ำหนักเก็บไว้ 1ฉบับ และคนขับรถเก็บไว้ 1 ฉบับพร้อมใบชั่งน้ำหนัก

- เมื่อดำเนินการทำไม้เสร็จสิ้นตามสัญญา ตัวแทนกลุ่มจัดการป่าไม้ฯ ดำเนินการตรวจสอบ พื้นที่ทำไม้

รายการพืชและสัตว์ที่สำรวจพบในแปลงสวนยางพารา
สมาชิกกลุ่มจัดการป่าไม้ สยาม ไฟเบอร์บอร์ด

.....

2.1 พืช

- ต้นสะตอ
- ฝัสดง
- สะเดาเทียม
- ไม้เคี่ยม
- กระถินณรงค์
- กระถินเทพา
- ต้นยูคาลิปตัส
- ต้นยางนา
- ต้นตะเคียนทอง
- ต้นสักทอง
- ต้นพะยอม
- ต้นเหรียง
- ต้นเนียง
- ต้นขนุนปาน
- ต้นจิก
- ต้นหว่า
- ต้นสะเดา
- ต้นกะทังใบใหญ่
- ต้นกระท้อน
- กระท่อมจี๋หมู
- ต้นกะพ้อ
- ต้นกำขำ
- กล้วย
- ต้นกฤษณา

2.2 สัตว์

- นกกระปูดใหญ่
- นกกระปูดเล็ก
- นกกางเขน
- กระจรอก
- นกบวชขมิ้น
- กิ้งก่า
- กระจรอกปลายหางดำ
- กระจจ้อน
- หนูหริ่งบ้าน
- หนูจืด
- อ้นใหญ่
- กระแตเหนือ
- นกเขาเขียว
- นกเขาใหญ่
- นกเขาชวา
- นกตะขาบทุ่ง
- นกกระเต็นอกขาว
- นกกระเต็นน้อยธรรมดา
- นกกระจ่างหัวขวาน
- นกขมิ้นน้อยธรรมดา
- นกขมิ้นน้อยปีกสีเรียบ
- นกขมิ้นท้ายทอยดำ
- นกแซงแซวหางปลา
- นกแซงแซวเล็กเหลือง

- ต้นจี่เหล็ก
- ต้นชะเมา
- ต้นข่อย
- ข่าป่า
- ต้นจี่เหล็ก -
- ต้นเงาะ
- กล้า
- ต้นคอแห้ง -
- จิกนม
- ต้นจำปา
- ต้นจำปาตะ
- ต้นชิงชัน
- ต้นชะมวง
- ต้นตีนเป็ด
- ต้นตำเสา
- ต้นตาลโตนด
- ต้นเต่าร้าง
- ต้นตะแบก -
- ต้นทุเรียน
- ต้นทำม้ง
- ต้นนนท์ -
- ต้นนนทรี
- ต้นปาล์ม
- ต้นบุก
- ต้นพะยอม
- ต้นพะยูง
- ต้นพลับพลာ
- ต้นโพธิ์
- ต้นมังคุด
- ต้นเพกา
- ต้นมะเดื่อปล้อง -
- ต้นมะละกอ
- นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่
- นกกระजิบธรรมดา
- นกเอี้ยงหงอน
- นกเอี้ยงสาธิตา
- นกกิ่งไคร้เกล็ดหัวเทา
- คางคกบ้าน
- คางคกหัวราบ
- กบหนอง
- กบนา
- เขียดทราย
- ปาดบ้าน
- ปาดจิวหลังขีด
- ปาดจิวลายแต้ม
- อึ่งลาย
- อึ่งข้างดำ
- อึ่งน้ำเต้า
- อึ่งอ่างบ้าน
- กบบัว
- กบหลังขีด
- จิ้งจกหางแบนเล็ก
- จิ้งจกหางเรียบ
- ตุ๊กแกบ้าน
- กิ้งก่าน้อยหางยาว
- จิ้งเหลนหางยาว
- จิ้งเหลนหลากหลาย
- จิ้งเหลนบ้าน
- จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง
- งูเขียวพระอินทร์
- งูสิงบ้าน
- งูสิงหางลาย
- งูเขียวหางไหม้ท้องเขียว
- งูเห่า

- ต้นมะไฟ
- ต้นมะขาม
- ต้นมะหาด
- ต้นมะม่วง
- ต้นมะม่วงหิมพานต์
- ต้นมะพร้าว
- ต้นมะนาว
- ต้นมะปริง
- ต้นมะปราง
- ต้นมะฮอกกานี
- ต้นมะเฒ่า
- ต้นยาสูบ
- ต้นหว่า
- ต้นเหรียง
- ต้นหยี
- ต้นละมุด
- ต้นลองกอง
- ต้นส้มโอ
- ต้นสะตอ
- ต้นสละ
- ต้นลิเตรง
- ต้นหมาก
- หญ้าคา
- หญ้าริแพร์